

Leszek Długosz

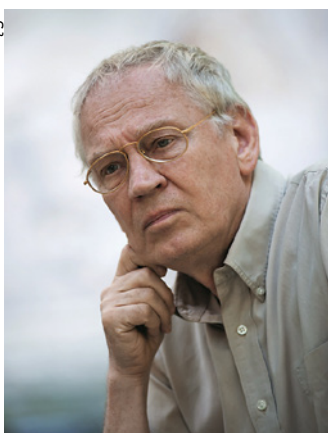
– laureat nagrody „Artystyczna Gwiazda Hoborskiego” – wspomnienie

Hieronim Sierński
Biblioteka Główna AGH

„Śpieszmy się, śpieszmy kochać ludzi
Jak poucza nas poeta książd Twardowski Jan
Oni naprawdę tak umieją odejść nagle
Tak nie wrócić, zawieruszyć się na amen, zatrzeć ślad...”

Leszek Długosz

fot. A. Szczęga

Leszek Długosz

23 marca 2024 roku w Krakowie – w swoim domu – zmarł Leszek Długosz, wybitny literat, pieśniarz i kompozytor, legendarny artysta Piwnicy pod Baranami, jeden z najbardziej znanych i uznanych polskich śpiewających poetów, który na stałe zapisał się w historii polskiej kultury. Jego dokonania zostały również dostrzeżone przez Komitet Organizacyjny „Dni Hoborskiego – Święta Nauk Ścisłych”, organizowanych w AGH, i w 2021 roku otrzymał nagrodę „Artystyczna Gwiazda Hoborskiego”. Nagroda ta – w myśl regulaminu – jest wyrazem uznania środowiska akademickiego dla twórców – mistrzów kultury, których:

- dzieła kształtują nasze spojrzenie na otaczającą nas rzeczywistość, spełniając tym samym rolę przewodnika po fascynującym świecie kultury
- artystyczna ścieżka życiowa – dzięki swojemu społeczno-edukacyjnemu znaczeniu i przesłaniu – wpisuje się w szeroko rozumiany kanon działalności akademickiej.

Jest przyznawana za całokształt twórczej działalności artystycznej w zakresie: muzyki, sztuk plastycznych i literatury, i ma wymiar symboliczny. Potwierdzeniem przyznanej nagrody jest dyplom oraz statuetka „Artystyczna Gwiazda Hoborskiego”.

I co najważniejsze laureat ma możliwość wydania książki sponsorowanej przez AGH. W tym przypadku publikacja nie została jeszcze wydana, ale prace nad nią są bardzo zaawansowane i wszystko wskazuje, że w najbliższym czasie się pojawi. Ciekawym dodatkiem do tej nagrody jest wręczany „Patent inżynierski”, który w tym przypadku zawierał specjalnie przygotowany dyplom zatytułowany „Apokryficzna opowieść z życia Leszka Długosza”. Był to literacki kolaż utworów

poetyckich śpiewanych przez artystę, a opracowany przez piszącego to wspomnienie. Ta forma dowcipu bardzo mu się spodobała i pogratulował pomysłowi. Wręczenie nagrody odbyło się 19 listopada 2021 roku w auli głównej AGH, a w imieniu chorego już wtedy artysty, odebrał ją syn Michał. Leszek Długosz – artysta na wskroś krakowski, ikona Krakowa i Krakus – pochodził z Podkarpacia. Urodził się 18 czerwca 1941 roku w Zaklikowie. Jednakże już od 1959 roku nierozdzielnie związał się z Krakowem. W latach 1959–1964 studiował polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie w latach 1964–1966, przez trzy semestry, zgłębiał tajniki aktorstwa w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej. Już, jako student polonistyki trafił do działającego przy UJ Teatryku Piosenki „Hefajstos”. Tam też rozpoczął swoją działalność artystyczną, poetycką i wokalną. W 1963 roku zadebiutował na Ogólnopolskim Studenckim Konkursie Piosenkarzy, zostając jednym z laureatów. W 1964 roku związał się z kabaretem literackim „Piwnica pod Baranami” i dość szybko stał się jednym z jej filarów, wchodząc do elitarnej grupy najwybitniejszych artystów. Nawet ci co słabo orientują się w tej tematyce, doskonale kojarzą jego najstynniejsze piosenki: „Jaka szkoda”, „Ja chciałbym być poetą”, „Berlin 1913”, „Dzień w kolorze śliwkowym”, „Nie ma nas”.

Z Piwnicą rozstał się w 1978 roku, jednakże nie zerwał kontaktów i do 2006 roku występował z nią okazjonalnie na koncertach „Dla Piotra Skrzynecznego”. Ostatnio na koncercie z okazji 80-tych urodzin Andrzeja Żaryckiego, kompozytora, z którym współpracował od czasów „Hefajstosa”.

Po odejściu z Piwnicy rozpoczął nowy rozdział w swojej karierze artystycznej. W 1979 roku przebywał w Paryżu na stypendium artystycznym rządu francuskiego, które zaowocowało nagraniem płyty w języku francuskim. Następnie z powodzeniem występował z własnymi recitalami w Polsce i za granicą, między innymi w Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Francji, Kanadzie, Niemczech Zachodnich, Szwajcarii, Szwecji, Stanach Zjednoczonych, Włoszech, a także na Syberii. W 1973 roku wydał pierwszy tomik poezji *Lekcje rytmiki*. W sumie opublikował ich kilkanaście,

fot. Z. Sulima

Artystyczna Gwiazda Hoborskiego

pisał muzykę do spektakli teatralnych, wydał 10 płyt. Wystąpił też w kilku filmach. Współpracował również z telewizją, realizując programy poświęcone poezji. Od 2007 roku – z przerwami – w Radio Kraków prowadził autorską audycję „Przyjemności niedzieli”. Ostatnia z nich, nagrywana już w domu, została wyemitowana 24 marca, dzień po jego śmierci. Z radiem związał się na dłużej. Sam mówił, że: „Radio zawsze było mi bliskie, łączy wszystko to, co lubię, czyli muzykę, operowanie słowem i kontakt z – tu tylko wyobrażonym – rozmówcą, czyli słuchaczem”. Był też znanym publicystą i felietonistą prasowym. Wykładał w Studium Literacko-Artystycznym UJ. Był wierny swoim wyborom światopoglądowym, etycznym i moralnym. W latach 90. związał się ze środowiskami prawicowymi i dając świadectwo swoim poglądom, naraził się na ostracyzm krakowskiego środowiska artystycznego. Nie spodziewał się, że spotka się to z gwałtownymi reakcjami. Jednak to go nie złamało. Cały czas tworzył i występował. Jako że mieszkał przy ulicy Brackiej, więc niemal codziennie można go było spotkać na Rynku Głównym. Jego codziennym rytuałem była kawa w „Vis à Vis”, obok pomnika Piotra Skrzyneckiego. Tam z ogromną życzliwością podpisywał płyty i poetyckie tomniki oraz długo i serdecznie rozmawiał i dyskutował. Ostatnią płytę nagrał na swoje 80 urodziny w 2021 roku. Z tej też okazji ukazała się niezwykle ciekawa i unikatowa książka „80. Jubileuszowa opowieść o Leszku Długoszu”, będąca opowieścią biograficzną ukazującą życiową drogę wybitnego twórcy, na którą składają się wspomnienia, anegdoty, archiwalne zdjęcia, a także fragmenty jego utworów. Równie dużym wydarzeniem były, wydane w 2013 roku, jego wspomnienia o legendarnym krakowskim kabarecie „Pod Baranami. Ten szczęśny czas...”, a poszerzone wydanie z podtytułem „Sceny i obrazy z życia piwnicznego w Krakowie w latach 60. i 70. XX wieku” wydane zostało trzy lata później. Jego dokonania poetyckie i pieśniarskie spotkały się nie tylko z uznaniem słuchaczy i czytelników, ale i zaowocowały wieloma dowodami uznania ze strony administracji ministerialnej i państwowej. Wśród tych najważniejszych należy wymienić: Tytuł Mistrza Mowy Polskiej Vox Populi, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości, Nagrodę Ministra Kultury za całokształt twórczości oraz najstarsze i najwyższe odznaczenie państwowe Rzeczypospolitej Polskiej Order Orła Białego. Ponadto Polskie Radio przyznało mu prestiżowy Honorowy Złoty Mikrofon, a Instytut Józefa

Piłsudskiego w Nowym Jorku Medal Ignacy Paderewski Arts and Music Award. Leszek Długosz spoczął w nowej Alei Zasłużonych na cmentarzu Rakowickim przy ul. Prandoty, a pożegnali go przyjaciele, artyści, krakowianie, a także prezydent RP Andrzej Duda. Jego odejście jest wielką stratą dla polskiej kultury. Bywał nazywany człowiekiem renesansu, artystą wszechstronnym o niezwykle bogatym dorobku. Obdarzony wieloma talentami był nie tylko znakomitym pieśniarzem, muzykiem, wykonawcą poezji śpiewanej (piosenki poetyckiej), kompozytorem, lecz również poetą, aktorem, felietonistą i popularyzatorem innych poetów, zawsze najwyższej próby. Jego twórczość cechuje wyjątkowa wrażliwość, subtelna emocjonalność i poetycka zaduma. W swojej twórczości umiał znakomicie łączyć refleksję filozoficzną i piękno polszczyzny. Jako artysta wiązał słowo, muzykę i głęboką zadumę nad światem służąc pięknu, dobru i prawdzie. W jednym z ostatnich wierszy napisał:

„I na Rynku i na Brackiej
– To się może przedłużyć?
– Może nawet na zawsze?
Wyjechałem i mnie nie ma...”.

fol. W. Morek

Leszek Długosz, wybitny literat, pieśniarz i kompozytor, legendarny artysta Piwnicy pod Baranami

Nagrodę „Akademicka Gwiazda Hoborskiego” wręcza prof. Jerzy Lis – Rektor AGH, obok stoi prof. J. Stochel – organizator Dni Hoborskiego, a w imieniu nieobecnego na uroczystości artysty odbiera ją jego syn Michał

fol. Z. Sulima